

ประเภทของ อบต.

ปัจจุบันมีการแก้ไขประเภทของ อบต.แบ่งเป็น 3 ขนาด คือ

- 1.อบต.ขนาดใหญ่
- 2.อบต.ขนาดกลาง
- 3.อบต.ขนาดเล็ก

แต่เดิมนั้น อบต. แบ่งออกตามลำดับได้เป็น 5 ประเภทและมีจำนวนองค์การบริหารส่วนตำบลทั่วประเทศ ประจำปี 2543 ดังนี้

- อบต. ชั้นที่ 1 จำนวน อบต. 74 แห่ง
  - อบต. ชั้นที่ 2 จำนวน อบต. 78 แห่ง
  - อบต. ชั้นที่ 3 จำนวน อบต. 205 แห่ง
  - อบต. ชั้นที่ 4 จำนวน อบต. 844 แห่ง
  - อบต. ชั้นที่ 5 จำนวน อบต. 5196 แห่ง
  - อบต. ชั้นที่ 5 จัดตั้งใหม่ (14 ธันวาคม 2542) จำนวน อบต. 349 แห่ง
- รวม อบต. ทั่วประเทศทั้งสิ้นจำนวน 6746 แห่ง

ระดับชั้นและเกณฑ์การแบ่งระดับองค์การบริหารส่วนตำบล

องค์การบริหารส่วนตำบล มีความสำคัญต่อท้องถิ่นเป็นอย่างมาก เพราะเป็นองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่มีขนาดเล็กที่สุด แต่ใกล้ชิดกับประชาชนมากที่สุด โดยเฉพาะประชาชนในพื้นที่ชนบท องค์การบริหารส่วนตำบล เป็นองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่เปิดโอกาสให้ประชาชนในชุมชนระดับตำบล หมู่บ้านได้เข้ามามีส่วนร่วมในการปกครองตนเองตามระบอบประชาธิปไตย

ก่อนที่จะมีการยุบรวม อบต. เข้ากับราชการส่วนท้องถิ่นรูปแบบอื่น และตั้งสภาตำบลเป็นองค์การบริหารส่วนตำบลเพิ่มมากขึ้นนั้น มีองค์การบริหารส่วนตำบลประมาณ 6,500 แห่ง (ณ วันที่ 30 กันยายน พ.ศ. 2550) โดยมีการแบ่งระดับออกเป็น 5 ชั้น ตามระดับของรายได้ ดังนี้

- (1) อบต. ชั้น 1 รายได้ตั้งแต่ 20 ล้านบาทขึ้นไป
- (2) อบต. ชั้น 2 รายได้ระหว่าง 12 - 20 ล้านบาท
- (3) อบต. ชั้น 3 รายได้ระหว่าง 6 - 12 ล้านบาท
- (4) อบต. ชั้น 4 รายได้ไม่เกิน 6 ล้านบาท
- (5) อบต. ชั้น 5 รายได้ไม่เกิน 3 ล้านบาท

ต่อมาเมื่อวันที่ 9 กรกฎาคม พ.ศ. 2547 ได้มีการยุบรวม อบต. เข้ากับราชการส่วนท้องถิ่นรูปแบบอื่น และตั้งสภาตำบลเป็นองค์การบริหารส่วนตำบลเพิ่มขึ้น ปัจจุบันจึงมีจำนวนองค์การบริหารส่วนตำบลจำนวนทั้งสิ้น 6,725 แห่งและมีการเปลี่ยนแปลงการแบ่งกลุ่ม อบต. เป็น 3 ขนาด คือ

- 1) อบต.ขนาดใหญ่ (ส่วนใหญ่จะเป็น อบต. ชั้น 1 เดิม)
- 2) อบต.ขนาดกลาง (ส่วนใหญ่จะเป็น อบต. ชั้น 2 และ อบต. ชั้น 3 เดิม)
- 3) อบต.ขนาดเล็ก (ส่วนใหญ่จะเป็น อบต. ชั้น 4 และ อบต. ชั้น 5 เดิม)

โดยมีหลักเกณฑ์สำคัญที่ใช้แบ่งขนาด อบต. มี 5 เกณฑ์ที่สำคัญ ดังนี้

- 1) เกณฑ์ระดับรายได้
  - (1) รายได้ไม่รวมเงินอุดหนุนสูงกว่า 20 ล้านบาท เป็น อบต.ขนาดใหญ่
  - (2) รายได้ไม่รวมเงินอุดหนุน 6-20 ล้านบาท เป็น อบต.ขนาดกลาง
  - (3) รายได้ไม่รวมเงินอุดหนุนต่ำกว่า 6 ล้านบาท เป็น อบต.ขนาดเล็ก
- 2) เกณฑ์ตัวชี้วัดด้านค่าใช้จ่ายบุคลากร
- 3) เกณฑ์ตัวชี้วัดด้านเศรษฐกิจและสังคม
  - (1) จำนวนพื้นที่
  - (2) จำนวนประชากร
  - (3) จำนวนโครงสร้างพื้นฐาน
  - (4) จำนวนโรงฆ่าสัตว์
  - (5) จำนวนตลาดสด
  - (6) จำนวนโรงงานนิคมอุตสาหกรรม
  - (7) จำนวนโรงเรียน
  - (8) จำนวนศูนย์พัฒนาเด็ก
  - (9) จำนวนโรงแรม
  - (10) จำนวนศาสนสถาน
  - (11) จำนวนสถานพยาบาล
  - (12) จำนวนศูนย์การค้า
  - (13) การประกาศให้ อบต. เป็นเขตควบคุมอาคาร
  - (14) การประกาศให้ใช้บังคับกฎหมายว่าด้วยการรักษาความสะอาดและความเป็นระเบียบเรียบร้อย
  - (15) จำนวนวัสดุ อุปกรณ์ และเครื่องมือด้านการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย
  - (16) จำนวนวัสดุอุปกรณ์และเครื่องมือด้านการกำจัดขยะและสิ่งปฏิกูล
  - (17) จำนวนโครงสร้างส่วนราชการ
  - (18) จำนวนหน่วยกิจการพาณิชย์

4) เกณฑ์ตัวชี้วัดด้านประสิทธิภาพในการปฏิบัติ

- (1) ประสิทธิภาพด้านการจัดเก็บรายได้
- (2) ประสิทธิภาพด้านการบริหารแผนงานและงบประมาณ
- (3) ประสิทธิภาพและประสิทธิผลด้านงานบุคคล
- (4) ประสิทธิภาพและประสิทธิผลด้านการบริการ

5) เกณฑ์ตัวชี้วัดด้านธรรมาภิบาล

- (1) หลักนิติธรรม
- (2) หลักคุณธรรม
- (3) หลักความโปร่งใส
- (4) การมีส่วนร่วมของประชาชน
- (5) หลักความรับผิดชอบ
- (6) ความคุ้มค่า